25.10.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 132/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksupalvelulain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa maksupalvelulain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä. Esitys liittyy uuden maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoon. Kuluttajaliitto oli edustettuna hallituksen esitystä valmistelleessa työryhmässä.

Kuluttajaliitto katsoo, että ehdotetut muutokset lakiin parantavat kuluttajansuojaa sekä lisäävät kuluttajien turvallisuutta. Teleyrityksiä, rajattua verkkoa ja kauppaedustajia koskevia soveltamisalapoikkeuksia kavennetaan, maksupalvelun käyttäjien vastuuta supistetaan sekä palveluntarjoajille asetetaan vahvan asiakastunnistamisen ja viestintästandardien noudattamisen vaatimukset.

Kuluttajan kannalta merkittävimpinä muutoksina Kuluttajaliito pitää maksutoimeksianto- ja tilitietopalveluja koskevaa uutta sääntelyä. Sen ohella, että ne lisäävät kilpailua, ne lisäävät kuluttajien käytössä olevia vaihtoehtoja ja mahdollistavat uudenlaisten palvelujen kehittämisen. Uudenlaisten palvelujen laatua ja

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI

niiden vaikutusta kuluttajiin ei voi vielä arvioida. Aikaisemmista muutoksista saadun kokemuksen perusteella on kuitenkin mahdollista, että uudet palvelut ja tavat hoitaa asioita syrjäyttävät vanhat. Kuluttajaliiton mielestä uudenlaiset palvelut hyödyttävät kuluttajien suurta enemmistöä. On kuitenkin mahdollista, että esimerkiksi käteismaksamisen merkitys vähenee, millä voi heikentää käteismaksujen käytettävyyttä ja käteisen rahan saatavuutta. Tällöin niiden kuluttajien, jotka haluavat maksaa käteisellä, asema heikentyy. Tämän vuoksi tilannetta pitää seurata ja ryhtyä tarvittaessa toimiin niiden ihmisten, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää muita maksutapoja kuin käteismaksua, aseman turvaamiseksi.

Maksupalvelulain 53 §:ään esitetään uutta säännöstä, jonka mukaan maksuvälineen myöntämistä ja käyttöä koskevat ehdot eivät saa olla perusteettomia, kohtuuttomia tai syrjiviä. Kuluttajaliitto kannattaa kyseistä säännöstä, mutta toteaa samalla, että lainsäädännössä on säännöksiä, jotka estävät syrjivistä ehdoista luopumisen.

Pantaessa täytäntöön perusmaksutilidirektiiviä (2014/92/EU) muutettiin luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Vuoden 2017 alussa tuli voimaan luottolaitostoiminnasta annetun lain muutos. Muutetun lain 15 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan maksupalveluita tarjoavan talletuspankin on tarjottava euromääräistä perusmaksutiliä, siihen liittyviä maksupalveluita ja sähköisen tunnistamisen palveluita ETA-valtiossa laillisesti asuville luonnollisille henkilöille noudattaen tätä pykälää ja 6 a ja 6 b §:ää. Perusmaksutiliä, siihen liittyviä maksupalveluita ja sähköisen tunnistamisen palveluita tarjotessaan talletuspankin tulee kohdella kaikkia asiakkaita **yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi**. Hallituksen esityksen mukaan talletuspankin on tarvittaessa mukautettava palveluitaan ja varmistettava palveluiden toimivuus myös apuvälineillä tämän oikeuden toteuttamiseksi. Asiakkaan tarpeiden mukaisesti mahdollisia mukauttamismuotoja voivat olla muun muassa pistekirjoitettujen asiakirjojen toimittaminen, tunnuslukujen tarjoaminen sähköisessä muodossa, sormenjälkitunnistautuminen tai **henkilökohtaisen avustajan käytön salliminen**.

Uuden maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoa käsittelevässä työryhmässä käsiteltiin myös henkilökohtaisen avustajan käyttämiseen liittyviä kysymyksiä ja havaittiin, että käytännössä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 23 §:n 2 momentti estää henkilökohtaisen avustajan käytön sallimisen. Työryhmällä ei kuitenkaan ollut mahdollisuuksia ratkaista ongelmaa.

Sähköistä tunnistamista käsittelevän eIDAS-asetuksen täytäntöönpanoasetuksen sähköisen tunnistamisen menetelmien ominaispiirteitä ja suunnittelua käsittelevässä 2.2.1-kohdassa käytetään matalan ja korotetun varmuustason menetelmien kohdalla ilmaisua *vain sen henkilön* ***hallinnassa tai hallussa,*** *jolle se kuuluu* (englanninkielisessä versiossa *only* ***under the control or possession*** *of the person to whom it belongs*). Kuluttajaliiton mielestä sähköistä tunnistamista koskevaa EU-sääntelyä voidaan tulkita sellaisella tavalla, joka mahdollistaisi henkilökohtaisen avustajan käyttämisen verkkopankkia käytettäessä.

Tämän vuoksi Kuluttajaliitosta on perusteltua, että liikenne- ja viestintäministeriötä pyydetään selvittämään mahdollisuudet vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 23 §:n 2 momentin muuttamiseksi siten, että vammaisille mahdollistetaan henkilökohtaisen avustajan käyttäminen verkkopankkiasioinnissa ja tekemään asian vaatimat säädösmuutosesitykset.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies